

Управління сімейним бізнесом у готельному підприємстві

Ганна Пазєєва

кандидат економічних наук,

доцент кафедри управлінських технологій,

ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,

e-mail: PazeevaA@krok.edu.ua,

ORCID: 0000-0002-6557-6890

Актуальність теми дослідження. Одним із перспективних напрямів розвитку національного господарства є сімейний бізнес як історична та сучасна тенденція підприємницького середовища. Підприємництво є невід'ємною частиною ринкової системи. Незважаючи на глобалізаційні тенденції, останнім часом актуалізуються і малі форми підприємництва, серед яких важливе місце займає сімейний бізнес. За визначенням провідних експертів, науковців та існуючого об'єму досліджень, сімейний бізнес визнається як основна та найбільш стійка модель підприємництва. Сімейні компанії – це найстаріша й найпоширеніша форма організації бізнесу у світі. Підприємства сімейного бізнесу є базовим фундаментом світової економіки, надаючи поштовх до розвитку і функціонування національних господарств. На рівні світової економіки сімейний бізнес як загальна тенденція підприємницького середовища виступає найбільш стійкою основою як малого та середнього, так і великого корпоративного бізнесу. Сімейний бізнес є домінантою економіки більшості країн, і від його стану і динаміки залежить добробут країни.

Формування організаційно-економічного механізму управління підприємствами сімейного бізнесу полягає у подальшому науковому опрацюванні таких питань як ефективність сім'ї у функціонуванні підприємств сімейного бізнесу, інституалізація сімейного бізнесу, стійкість підприємств сімейного бізнесу, адаптивність сімейного бізнесу тощо. Зазначене вище зумовлює необхідність формування комплексного та фундаментального підходу до розробки організаційно-економічного механізму управління підприємствами сімейного бізнесу.

Безліч вчених досліджувало теорію та практику у розвитку сімейного бізнесу готельних підприємств. Серед них Л. Данко. А. П. Девіс і Д. Стерн [1] які виявили специфічні фактори, що впливають на розвиток сімейної справи, і застосували до цього об'єкта дослідження системний підхід, так в роботах гарвардських професорів Л. Барнеса і С. Хершона [2] проблема управління сімейним бізнесом стало об'єктом дослідження. Саме вони пояснили що сімейні компанії - це не перехідна форма перед акціонуванням і виходом на фондовий ринок, а стійка, самостійна і конкурентоспроможна структура, що має свої особливості управління та наступності. А Р. Донеллі ввів термін «сімейний бізнес» в науковий обіг [3]. Всі ці науковці зробили досить важливий внесок у розуміння значення та організацію туризму. Проте на сьогодні залишаються питання, котрі потребують подальшого дослідження та вивчення.

Мета дослідження – розроблення теоретичних положень та практичних рекомендацій щодо формування організаційно-економічного механізму управління готельними підприємствами сімейного бізнесу.

Завдання:

- розглянути особливості готельного господарства як складової сфери гостинності;
- дослідити сутність сімейного бізнесу та типології туристичних послуг;
- провести аналіз розвитку сімейних туристичних підприємств в Україні;
- здійснити оцінку трендів розвитку сімейного бізнесу в сучасному світі;
- надати перспективи прогнози та перспективи подальшого розвитку сімейних бізнесів діяльності готельних мереж.

Об'єкт дослідження – є процес формування організаційно-економічного механізму управління готельних підприємств сімейного бізнесу.

Предмет дослідження – сукупність теоретичних, методичних і практичних положень формування організаційно-економічного механізму управління готельними підприємствами сімейного бізнесу.

Методи дослідження. Для розрахунку поставлених питань, у даній роботі використовуються різноманітні методи. Такі як аналіз - вивчення структури об'єкта, його окремих частин, аналогія - для розробки типових рішень і визначення меж і умов їх застосування, методи статистичного аналізу – для дослідження статистики готельного бізнесу та їх підприємств використовувались методи: графічний, табличний. Теоретичні – теоретичного вивчення, критичного аналізування, ідеалізації, категоризації, систематизації наукових знань; методи системного і порівняльного аналізу, вибіркового спостереження, групування, а також графічного зображення даних тощо.

Підприємства сімейного бізнесу здебільшого стикаються з загальними проблемами кризового фінансово-економічного стану, – зниженням купівельної спроможності, посиленням недоброякісної конкуренції, слабкою підтримкою з боку держави, недостатньою операційною ефективністю, бюрократичним механізмом, корупційними проявами. Основними викликами сьогодення для підприємств сімейного бізнесу залишаються завдання: тримання балансу між роботою та особистим життям, формування позитивної ділової репутації, підвищення доходності бізнесу, диверсифікація в частині розширення меж охоплення бізнес-середовища (нові продукти, інші ринки збуту).

В цілому проблеми розвитку сімейних підприємств в Україні можна охарактеризувати як загальноекономічні, притаманні вітчизняному підприємницькому сектору, що викликані негативним впливом зовнішнього середовища - нестабільною економікою та політичною ситуацією, недостатністю інвестицій та інших видів фінансових ресурсів, недосконалістю механізмів кредитування малого та середнього бізнесу, та специфічні, що пов'язані з особливостями організації сімейного бізнесу, в тому числі недосконалістю законодавчого регулювання такої форми ведення бізнесу, базуванні на інституті сім'ї, який останнім часом також активно трансформується.

Підприємства сімейного бізнесу, що ґрунтуються на поєднанні економічних та соціально-психологічних відносин, оперують потужним конкурентоспроможним виробничо-економічним потенціалом, створюючи робочі місця, та орієнтуючись на довготермінові відносини та стратегічний економічний розвиток, що позитивно відображається на розвитку підприємницького сектору та економіки країни в цілому [4]. Водночас, правова захищеність даного сектора ускладнена, відсутня офіційна статистика по сімейних компаніях, не реалізуються державні програми підтримки сімейного бізнесу. Все це обмежує розвиток таких підприємств, обумовлює тінізацію їх діяльності. Створення умов для розвитку сімейного підприємництва, удосконалення механізмів фінансової підтримки (в тому числі за рахунок доступних програм кредитування та фінансового лізингу, стимулюючого оподаткування діяльності), - надасть новий імпульс розвитку підприємництва та позитивно вплине на стійкість економіки в цілому.

Отже, сімейне підприємництво залишається перспективною галуззю подальших досліджень, зокрема як в частині дослідження сімейних цінностей та її конкурентної переваги на ринку, так і в частині фінансово-економічних механізмів його розвитку, формування засад ефективного інноваційно-інвестиційного забезпечення, спеціальних режимів оподаткування, комплексного (в тому числі пільгового) кредитування, оцінки синергетичного ефекту.

Ключові слова: управління; сімейний бізнес; готельне підприємство; підприємства сімейного бізнесу.

Список використаних джерел

1. Levinson H. *Conflicts That Plague Family Business* // *Harvard Business Review*. 1971. № 2 (49). P. 90-98.
2. Donnelley R. *The Family Business* // *Harvard Business Review*. 1964. № 4 (42). P. 93-105.
3. Davis P., Stem D. *Adaptation, Survival and Growth of the Family Business: An Integrated System Perspective* // *Human Relations*. 1980. № 4 (34). P. 207-224.
4. Бондарчук М. Ю. Вплив державної підтримки сімейного бізнесу на розвиток малого підприємництва. *Формування ринкових відносин в Україні*. № 7, 2013. С. 40-44.